

XX-XXI ƏSRLƏRİN QOVŞAĞINDA MİLLİ MƏTBUATIN ÇƏTİN VƏ ŞƏRƏFLİ MÜBARİZƏSİ

Teymur Əhmədovun jurnalistik fəaliyyətinə bir nəzər

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Həqiqətən də bu qəzetin səhifələrini nəzərdən keçirəndə milli, bəşəri mahiyyət kəsb edən mövzular, həm də zamanı üçün böyük cəsarətlə yazılmış məqalələr bizdə heyrət doğurur. Hadisələrin mərkəzində olan və bunların mahiyyətini dərinlən dərk edən Baş redaktor illər sonra mətbuat tariximizi araşdırarkən bütün bunlara tədqiqatçı nəzərləri ilə aydınlıq gətirir. Qarışıq, təzadlı olan ictimai-siyasi mühiti gerçəklik və həssaslıqla əks etdirmiş başqa müəlliflərin mövqeyinin cəmiyyətdə oyaatdığı təsirinə də aydınlıq gətirmişdir. “Vətən səsi”ndə verilən rubrikalar (“El bir olsa...”, “Heç kəs unudulmur”, “Sızıldar yara yeri”, “Ekoloji fəlakət”, “Doğma yurdun nəfəsi” və b.) birbaşa mövzunun ifadə etdiyi mətləblərə oxucu marağını yaradır.

Ölkədə çətin, mürəkkəb və xaotik bir mühit yaranmışdı. Belə bir qarışıq mühitdə hər bir jurnalist, mətbuat sözcüsü də baş verən hadisələri düzgün mövqedən dərk edər, qiymətləndirər bilmir, yaxud da bu ağrılarla yüklənmək istəmir. Bununla da dərhləri özlərindən ağır olan didərgin soydaşlarımızı dörd yol ayırıcıda qoyurlar. Onlardan fərqli olaraq Teymur Əhmədov ictimai-siyasi məzmun kəsb edən məsələyə, eləcə də insan haqlarının pozulması kimi bəşəri mahiyyətli mövzulara ayıq baxışla nəzər yetirir, analitik düşüncəsinin məhsulu olan məqalələrində hədəfə dəyməklə cəmiyyətə çağırışlar edir. Bu yerdə biz müəllifin hər biri insanın qəlbinə riqqətə gətirən, ruhunu alışırdan tarixi, publisistik məqalələrindən bir qisminin adlarını xatırlatmağı da məqsəduyğun hesab edirik. “Ağlı-qaralı günlərimiz”, “Bu zülm yerdə qalmayacaq”, “Sabah gec olar”, “Milli fəlakət ili – 1988”, “Azərbaycanın əlifba problemi”, “Dağlıq Qarabağın dərdi”, “Ümid dolu nicat yolu”nda toxunduğu məsələlərdə T.Əhmədov mövcud vəziyyəti açıb göstərməklə özünün müdrikanə fikirlərini, qəlbinin yangısını ifadə edir. Eyni zamanda baş vermiş hadisələrin nə ilə sonulanacağına proqnozunu verir. Və illər ötdükdən sonra bu proqnozların özünü doğrultduğunun şahidi olur.

* * *

Teymur Əhmədovun “Vətən səsi”ndən sonra yaratdığı “Vətən həsrəti” (1992-1993) qəzeti müstəqilliyimizin bərpası dövrünün ilk mətbuat orqanı olaraq meydana göründü. Bəllidir ki, hər hansı bir mətbuat orqanının yaranma səbəbi, ideyası Baş redaktorun oxuculara müraciətində özünü məramnamə statusunda göstərir. Bu yanaşma eyni zamanda yeni mətbu nəşrin simasını açıqlayır, gedəcəyi yolu nişan verir. Oxucunun həmin mətbuat orqanına münasibəti, marağı da elə burdan yaranır. Bu da aydındır ki, insanlar yaşadığı ictimai mühitdə onları düşündürən, narahat edən suallara cavab alacaqlarını hiss etdikdə, hüquqlarının müdafiəsində etibarlı tribuna tapdıqlarına, nəşrin ictimai maraqları ifadə edəcəyinə əmin olduqda onunla ünsiyyət qurmağa can atırlar. “Vətən həsrəti” müstəqilliyimizin təzəcə bərpası dövründə, xalqın gələcəyə baxışlarının dumanlı, düşüncələrinin təzadlı olduğu bir vaxtda ictimai mühitdə göründü. Görünməyi ilə də vətənin gələcəyinə aydınlıq çilədi, xalqın düşüncəsində sabahına böyük inam yaratdı.

Burda Baş redaktor artıq özümüzün sahiblik edəcəyimiz ölkədə hər şeyin

yaxşılığa doğru gedəcəyini oxuculara ilk sözündə xoş müjdə kimi çatdırır: “Sü-kürlər olsun o xoş günə ki, nəhayət, millət oyandı, özünüdərk duyğusu gücləndi. Qüdrətli xalq haqqın, ədalətin, əmin-amanlığın müqəddəs yolunu görə bildi. Bu yol həqiqət idi: Əsrlər boyu əzab-əziyyət çəkmiş Azərbaycan xalqını firavanlığa, xoşbəxt gələcəyə qovuşduran həqiqət – Azərbaycan Xalq Demokratik Respublikası!”. Amma xalqımız yenice təşəkkül tapan müstəqilliyin inkişafına və möhkəmlənməsinə tədricən nail olacaqdı. Qarşıda həllini gözləyən problemlər, görüləsi işlər öhdəmizə düşən vəzifələr var. Vətənin dərhləri, köç-künlük həyatı yaşayan soydaşlarımızın yaralarına məlhəm tapanmaq, özünəgüvənli olmasına şərait yaratmaq lazımdır. Bütün bunlara vaxt lazımdır. Hər şeyi yerbəyer etməyə zaman gərəkdir... “Vətən həsrəti” də milli faciələrimizi, yurd itkisi ilə ürəkləri göynəyən, doğma torpaqlarına uzanan yollardan gözləri yığılmayan, səbri daralan soydaşlarımızın onun-bunun küncündə zillət çəkdiqlərini təsvir edən cəsarətli yazılara meydan verir. Didərginlərin acınacaqlı durumunu görəndə Baş redaktor bildirir ki, qaçqınlıq ictimai fəlakətdir, xalqımız nan-kor erməni nacinsləri tərəfindən bu bəlaya tarixən bir neçə dəfə düşər olublar. Lakin onlar ağrı-acıya dözmüş, əzab-əziyyət, məşəqqət çəksələr də sarsılmamış, qədim ata-baba yurdlarına qələbə ilə qayıtmışdır. Bunları xatırlatmaqla onlarda belə bir inam yaradırdı ki, biz gec-tez Azərbaycanın bir parçası olan Oğuz yurduna – indiki Ermənistan – doğma vətənimizə qayıtmalıyıq. T.Əhmədov həmin dövrdə yerində olmayan məmurların təpkiləri, hədələri ilə üzləşir, amma sözün gerçəyini deməkdən, həqiqəti yazmaqdan çəkinmir. Eyni zamanda didərginlik acıları ilə yaşayan, alışıb-yanan soydaşlarımızın üreyinin qanı ilə yazdıqları məktublara da qəzetin hər sayında yer verir. “Vətən səsi”nin ideyasını ölkədə baş verən hadisələrin fonunda davam etdirən bu qəzetin – “Vətən həsrəti”nin müstəqilliyi qoruması, doğru olanlara dəyər verməsi, haqsızlığa, yalana ayaq yeri qoymaması, onun oxucular arasında rəğbətlə qarşılanmasına zəmin yaratmışdır. Müəllif “Nurlu sabahın əzəbli yolu”na ekskursunda oxuculara vəd edir ki, vaxtaşırı onları

Ermənistanın qədim Oğuz yurdu olduğunu sübut edən sənədi-sübutlu materiallarla tanış edəcəyik. Bu yerlərin toponimikası, tarixi abidəsi, şifahi ədəbiyyatı barədə ardıcıl məlumat veriləcəkdir. Oxucularda belə bir inam yaradır ki, vaxt gələcək biz Dağlıq Qarabağı erməni faşistlərindən təmizləyəcəyik, mübarizəmiz üçrəngli bayrağımızı orada yüksəldəcəyimizlə başa çatacaqdır.

Baş redaktor Teymur Əhmədov qeyd edir ki, zamanın üzü dönük olsa da tarixin dəyişməz qanunu vardır. Doğma vətəninə vəhşicəsinə, silah gücünə qovulan dinc əhali yenə də öz kəndinə, ocağına qayıdır. 1905, 1948-ci illərdə də belə olmuşdur. Su murdarlıq götürmədiyi kimi, halal torpaq da yad ürəkləri isindirmir. Bununla da qəzetin baş yazarı doğma yurdlarından didərgin düşmüş soydaşlarımızda ruh düşkünlüyünün yaranmasına imkan vermir, əksinə, onlarda mübarizə əzmini gücləndirir.

“Vətən həsrəti” demokratiya adı altında özbaşnalılıqlara yol verənlərə, xalqın malını talayanlara “dur!”, deyir. Qəzetdə şəxsi mənafe və ambisiyalardan uzaq olan müzakirə və polemikalara da yer verilir, məqsəd isə vətənin və xal-

qın mənafeyinə xidmət göstərməkdir. T.Əhmədov ictimai mühitdə baş verən hadisələri zamanın aynasında göstərərək sözün həqiqi mənasında həmin dövrün tarixini yazır. Eləcə də bu hadisələrin fonunda mətbuatın ağ-qara yolları ötüb keçən, yeni ənənələr yaradan tarixini yaddaşımıza həkk edir. “Vətən həsrəti”nin mətbuat tariximizin inkişafına verdiyi ən böyük dəyər, qəzetin ictimai həyatımızın barometri olmaqla hadisələrə həssaslıqla yanaşması, cəmiyyətə yeni ab-hava gətirməsi, müstəqilliyimizin möhkəmlənməsi yolunda ideoloji mübarizənin önündə olmasıdır.

Teymur Əhmədov 1992-ci ildə “Elturan” (Milli məsələlər) dərgisinin nəşrini reallaşdırdı. Jurnal xalqımıza qarşı erməni qəsbkarlarının torpaq iddialarını konkret mövzu çərçivəsində araşdırmağı qarşısına məqsəd qoydu. Burda baş redaktor milli münaqişələrin kök atdığı XIX əsrin sonlarından başlayaraq hadisələrin yaranma şəraitinə tarixin şahidliyi ilə nəzər salır. T.Əhmədov yazır:

“Rus-türk müharibəsindən sonra rus himayəçilərinin köməyi sayəsində beynəlxalq diplomatiya aləmində “Erməni məsələsi” deyilən bir məsələ uyduruldu ki, bu, erməni siyasi həyətının ən başlıca problemlərindən birinə çevrildi”. Baş redaktor özünün araşdırma yazılarında erməni xəyanətinin kökünə vararaq yaratdıqları təşkilatların məramından irəli gələn iddialarına həyasızlıqla nail olduqlarını erməni mətbuatından izləyərək ifşa etmişdir.

Müəllif özünün jurnalist təhqiqatına əsasən qeyd edir ki, xaricdə, xüsusən də İranda yaşayan ermənilər Dağlıq Qarabağa tez-tez təşrif gətirirlər. Buna misal olaraq o, “Dağlıq Qarabağ Respublikası” qəzetinin 18 oktyabr 1996-cı il tarixli sayında İranın erməni dilində radio-televiziyaya verilişlərinin redaktoru S.Minasyanın fəxrəli dediyi, “İranda ermənilərin böyük hörmət-izzət sahibidir”, sözlərindən sonra onun çıxışından iqtibas etdiyi bu fikirləri də nəzərə çatdırır. Minasyan demişdir: “İranda erməni icması ən nüfuzlu və hörmətli icmadır. İki deputatımız var, qarışıq nikaha girməmişik, erməni dilində qəzetimiz, jurnalımız çıxır, fars dilində özümüz, tariximiz, mədəniyyətimizlə bağlı jurnal nəşr etdiririk, hər həftə 2,5 saat erməni və fars dilində verilişimiz gedir”. Baxın, qədim türk torpaqlarının halal sakinləri olan Cənublu soydaşlarımızın öz ana dilində birçə adda belə rəsmi mətbuatı, məktəbi olmayan yerdə, ermənilərin “hörmət-izzətə” sahib olması şovinist fars siyasətinin nəticəsidir.

Teymur Əhmədovun ermənilərin sayı-hesabı olmayan həyasız cəhdlərinə Rusiya hakim dairələrinin dayaqlanmasını, daim onları silahlandırmasını, qədim Turan ellərini parça-parça işğal etmələrinə şərait yaratmasını tarixi ardıcılıqla, analitik şərhlərlə təqdim edir. (Yeri gəlmişkən, Teymur müəllimin erməni vandalizminə qarşı mətbuat fəaliyyətinə başladığı ilk gənclik çağlarında üzü bəri apardığı ideoloji mübarizəsi, zənnimizcə ayrıca bir tədqiqat mövzudur). Müəllif ermənilərin bu çirkin, məkrli siyasətini başqa bir ampulada açmağa cəhd edir, türkçülük-turançılıq amallarını bəşəri məfkurə baxımından “Elturan”ın səhifələrində işıqlandırmaqla milli yaddaşımızda unutulmuş yol verilməməsinə çalışırdı. Əlbəttə, ermənilərin türklərə qarşı soyqırımını siyasətinin beynəlxalq aləmdə ifşasına nail olmaq, haqqımızın, hüququmuzun bərpa olunmasına cəhd etmək baxımından “Elturan” jurna-

lının tarixi həqiqətlərə işıq salması təqdirəlayiqdir.

Dövlət müstəqilliyimizin həyatımıza yeni dövr kimi daxil olması yeni fikrin, düşüncənin yaranmasını zəruri etdi. Ölkəmizdə bütün sahələrin fəaliyyətinə yeni baxış, ictimai şüurumuzda oyanış meyli, təzələnmək istəyi insanların mübarizlik ruhunu coşdururdu. Belə bir zamanda “Yeni fikir” qəzeti də (1994-1995) ölkədə yaranmış yeni ab-havanın təsirini izləməsi, keçid dövrü problemlərin həlli yollarında ideoloji mübarizəsi ilə öndə idi. Baş redaktor Teymur Əhmədov əvvəlki nəşr orqanlarından fərqli olaraq burda fərqli bir imicdə görünürdü, həm də məhz özünün yeni mövzuları ilə qəzetin fəaliyyətinə rəvac verdi. Zamanı üçün yeni düşüncə adamlarının, ədəbiyyatımızın görkəmli simalarının həyat və yaradıcılıqları, ədəbi-nəzəri görüşləri maarifçilik nöqtəyi-nəzərindən təqdim olundu. Milli düşüncəmizin ictimai-ədəbi yükünün daşıyıcıları olan N.Nərimanov, M.İbrahimov, B.Vahabzadə, C.Heyət, O.Sarıvəlli və bu sıradan digər ədəbi şəsiyyətlərin haqqında yeni baxışlara söykənən yazılar “Yeni fikir”in səhifələrində yer aldı. Bundan başqa, ölkəmizdə məarif və mədəniyyətin inkişafı prosesləri mütəmadi olaraq qəzetin səhifələrində analitik çıxışlarla işıqlandırıldı.

Professor Teymur Əhmədovun redaktorluq fəaliyyətində 2007-ci ildə nəşrinə rəvac verdiyi “Füyuzat” jurnalının da özünəməxsusluğu diqqətə cəlb edir. Böyük inam və məsuliyyətlə qeyd edirik ki, bu jurnal onun yaradıcılığında tam yeni bir düşüncə mərkəzi oldu.

Əgər, 100 il əvvəl (1906-1907-ci illərdə) böyük maarifçi, mütəfəkkir Əlibəy Hüseynzadə “Füyuzat”ı üçrəngli bayrağımızın ifadə etdiyi böyük ideyanın işığında xalqı türkçülük amalı yolunda birliyə, islami dəyərlərin gücünə tapınmağa, sivil düşüncəyə miasirləşməyə çağırırdısa, Teymur Əhmədov adıçəkən jurnalın nəşrinə yeni ictimai-mənəvi baxış prizmasından yanaşmaqla bu ideyaların inkişafı prosesini maarifçilik ziyası ilə süsləyirdi. O, Əlibəy Hüseynzadənin, ümumən XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində yenice təşəkkül tapmış Azərbaycan mətbuatı və onu yaradıcı inkişaf etdirən böyük bir ziyalı nəslinin ideyalarının ləyaqətli davamçısı olduğunu bu jurnalda ərsəyə gətirdiyi xeyli sayda publisistik əsərlərində göstərər bilməmişdir. O, belə yazılarında, həmçinin baş məqalələrində xalqın yaddaşını oyaatmaqla, hər bir azərbaycanlının öz keçmiş tarixini bilməsinə, dəyərləndirməsinə borclu olduğunu bildirir.

Bu yazılar faktların zənginliyi və onların məna dəyərinin, ictimai əhəmiyyətinin göstərilməsi baxımından, analitik düşüncənin məhsulu olması ilə böyük əhəmiyyət kəsb edir. O, imkanlarından və üzərinə düşən məsuliyyətdən olduqca səmərəli istifadə edərək xalqın maariflənməsi, xüsusən də gənclərin öz dilini, tarixini, mədəniyyətini mükəmməl bilmələrindən ötrü bu mövzularda yazılan məqalələrə istiqamət verir. Müəllif mövzu seçimində və hər birini ictimai həyatla bağlamaqda peşəkardır. Heç bir hadisəni nəzərdən qaçırmayan publisist qələmə aldığı mövzularda demokratik düşüncəli, açıq fikirli ziyalı mövqeyini bildirir. Hansı mövzudan bəhs edirsə, onun tarixi köklərinə, xalqın həyatındakı yerinə diqqətlə yanaşır, dənənlə bu günü müqayisəli şəkildə təhlil edir.

(Davamı 5-ci səhifədə)

XX-XXI ƏSRLƏRİN QOVŞAĞINDA MİLLİ MƏTBUATIN ÇƏTİN VƏ ŞƏRƏFLİ MÜBARİZƏSİ

(Əvvəli 3-cü səhifədə)

Zatən mətbuatın maarifçilik missiyası həm də dediklərimizi ehtiva edir. Müəllif burda mövzularına tərtəzə bir ahəng, rəng verməklə jurnalın simasına yeni imic qazandırmışa nail oldu. Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda mübarizələr tarixi, ana dilimizin varlığı, təmizliyi məsələsi, milli mətbuatımızın qaranquşu olan “Əkinçi”nin milli məslək yolunda mayak olması, rus-erməni xəyanətinin millətimizin taleyində acı nəticələri, bədnam “Türkmənçay müqaviləsi”nin xalqımıza vurduğu ağır yaralar... daha rəngarəng mövzularda qələmə aldığı məqalələr hər biri ayrılıqda, həm də cəm halda milli kimliyimizin, mənsubluğumuzun tarixin dərin qatlarından öyrənilməsi, eləcə də ölkənin və xalqın inkişafı proseslərinin işıqlandırılması istiqamətində T.Əhmədovun ideoloji mübarizəsinin, maarifçi məsləkinin ifadəsidir. Burda fikrimizə yekun olaraq bildirməyi vacib sanırıq ki, T.Əhmədovun varisi olduğu klassik “Füyuzat”ın 33-cü sayından nəşr ildir ki, milli birliyin, islami dəyərlərin müasir düşüncəyə köklənmiş yaşam mədəniyyətimizin vüsətli inkişafı ilə dünya cəmiyyətində xalqımızın təbliğinə çalışır.

Elmi-ədəbi axtarırları, məqsədyönlü layihələri, mədəni tədbirlərin həyata keçirilməsilə sələfinin ideyalarını yeni dəyərlərlə zənginləşdirməyə nail olur. Beləliklə, Teymur Əhmədovun “Füyuzat”ı gələcəkdə dilinin və mövzularının zənginliyinə görə, tarixilik və müasirlik baxımından müqayisəli şəkildə təhlil olunmasına imkan yaradır. Burda bir nüansı qeyd etməyi vacib sanırıq ki, müəllif mətbuat tariximizin araşdırılması ilə məşğul olduğu vaxtlarda milli oyanış dövründə özünün də yaratdığı mətbuat orqanlarının yaranma səbəblərinə aydınlıq gətirmiş, vətənin və xalqın ictimai həyatında onların kəsb etdiyi mahiyyəti açıqlamış, eləcə də digər müəlliflərin yazılarını, ümumən bütün materialları təhlilə cəlb etmişdir. Bununla da mətbuatımızın cəfakəşi həmin dövrün tarixini yazmaqda gələcəkdə tədqiqatçıların bu sahədə yeni və fərqli prizmalardan aparacaqları araşdırmaların səhih, mü-kəmməl mənbə-məxəzini yaratmışdır.

Teymur Əhmədovun mətbuat fəaliyyətini nəzərdən keçirəndə görürük ki, İsmayıl bəy Qaspiralı “Tərcüman”, Cəlil Məmmədquluzadə “Molla Nəsrəddin”i, Əli bəy Hüseynzadə “Füyuzat”ı, Əhməd bəy ağayev “Həyat”ı necə böyük yanğı, məhəbbətlə yaratmışdısa, Teymur Əhmədov da nəşrinə rəvac verdiyi qəzet və jurnalları (“ata yurdu” (1989), “Vətən səsi” (1990-1991), “El-turan” (Milli məsələlər – 1992-1994), “Vətən həsrəti”, “Hikmət” (1992-1993), “Yeni fikir” (1994-1995), “Füyuzat” (2007-ci ildən indiyədək) həmin yanğı, sevgi ilə işıq üzünə çıxarmışdır.

Bu fikrin davamı kimi, belə bir qeydi də nəzərə çatdırmağı vacib sanırıq ki, T.Əhmədovun jurnalistikanın bütün janrlarında qələmə aldığı əsərlərinə göz yetirəndə onu indicə adlarını çəkdiyimiz maarifçi ziyalıların mənəvi varisi, xələfi adlandırmaq doğru olar. Onlar yaratdıqları mətbu nəşrlə xalqın yolunda necə bir maarif işığı yandırmışlarsa, Teymur Əhmədov da sələflərinin amallarını vətənpərvərlik, milli təəssübkeşlik hissi, elmi-mədəni yüksəlişin tərənnümçüsü, təbliğçisi kimi sözü, əməli ilə davam etdirmişdir.

Teymur Əhmədovun Milli Mətbuat tariximizdə müstəsna əhəmiyyət kəsb edən fəaliyyəti məhz özünün yaratdığı qəzet və jurnallarda zamani üçün aktual

olan mövzularda yazdığı əsərləridir. Bu əsərlər küll halında böyük bir dövrün ictimai-siyasi mənzərəsini, xalqımızın soyqırımı faciəsini, soydaşlarımızın, yurd-torpaq itkisi, qaçqınlıq, didərginlik acısı, həmçinin, azadlıq, müstəqillik uğrunda mübarizəsini gerçəklik prizmasında ifadə etmişdir.

Bu qəzetlərdə gedən yazılara sadəcə öteri nəzər saldıqda belə, onların ictimai həyatımıza necə böyük təsiri olduğunu və mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyinin fərqi oluruq. Bu mətbuat orqanlarının cəsərtli çağırışları, naqisliklərə doğru mövqedən münasibət sərgiləməsi, milli faciələrimizin kökünə varması, gəncləri torpaqlarımızın müdafiəsində səfərbər etməsi, onların millətə, vətənə, doğma yurd yerlərimizə bağlılıq ruhunda tərbiyə olunması, heç şübhəsiz, redaktorun ictimai şüurunun dərinliyinə, milli təfəkkürünün aydınlığına dəlalət edir... Teymur Əhmədovun müstəqillik uğrunda mübarizə yollarında yeni, demokratik mətbuatın formalaşması, inkişaf etdirilməsində özünün yaratdığı və redaktoru olduğu qəzet və jurnallarda milli-bəşəri mövzularda qələmə aldığı yüzlərlə məqalələri, tarixi-bədii oçerkləri və portret yazılarının da müasirlik və aktualıq prizmasından diqqət çəkəməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Burda bir nüansı qeyd etməliyik ki, T.Əhmədov cəsərtli və təcrübəli jurnalist kimi ölkənin qarışıq və təlatümlü, gərgin vaxtlarında, müstəqillik uğrunda mübarizədə dövrün hadisələrinə, ictimai ziddiyyətlərə özünün ayıq təfəkkürü, düşüncəsi ilə yanaşdığından ədəbi-mətbu cəmiyyətdə, xalq arasında böyük nüfuz qazandı. Bu əqidəli ziyalı, vətəndaş özünün yaratdığı mətbuat orqanları ilə hər zaman xalqın azadlığı uğrunda səsi-sözü ilə mübarizədə olmuş, müstəqilliyimizin bərpası və möhkəmlənməsi yolunda sözün həqiqi mənasında alovlu publisist kimi fəaliyyət göstərmişdir. Elə məhz bu mübarizəsinə, insani keyfiyyətlərinə görə ictimaiyyət tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanan Teymur

Əhmədovu ulu öndər Heydər Əliyev Prezident administrasiyasının təsisçiliyi ilə gələcəkdə dövlətçiliyimizin möhkəmlənməsi və inkişafında müstəsna xidmətləri olan “Respublika” qəzetinə Baş redaktor təyin etdi. Teymur Əhmədov artıq 25 ildir ki, müstəqilliyimizin qorunması, dövlət siyasətinin təbliğində, iqtisadi-sosial, ədəbi-mədəni mövzularda mənəvi, milli və bəşəri əhəmiyyət kəsb edən oxunaqlı məqalələrlə qəzeti rəvnəqləndirir.

Qeyd etmək lazımdır ki, bu qəzet təcrübəli, peşəkar jurnalistin mətbuat yaradıcılığında ayrıca bir səhifə təşkil edir. Məhz bu səbəbdən də həmin səhifəyə sözün proyektor işığında baxmaq da bir zərurət kimi qarşıya çıxır. İlk olaraq bir daha xatırladaq ki, 1996-cı ildə “Respublika” qəzetinin nəşri qərarlaşdırılarkən Prezident Heydər Əliyev redaktor vəzifəsinə mətbuat sahəsində böyük səriştə və təcrübəyə, peşəkarlığa malik olan professor Teymur Əhmədovu məsləhət bilir. Çünki Ulu Öndər XX əsrin 90-cı illərində milli oyanış dövrünün ilk mətbuatının yaradıcısı olan bu şəxsin fəaliyyətinə bələd idi. Təsədüfi deyildi ki, Teymur Əhmədov ölkənin ictimai-siyasi həyatında keçid dövrünün gərginliyi ilə müşayiət olunan bir vaxtda ulu öndər Heydər Əliyevin xeyir-duası ilə “Respublika” qəzetinin Baş redaktoru kimi fəaliyyətə başladı. Müstəqilliyin ilk addımlarından onun möhkəmlənməsi yolunda ölkə rəhbərinin ətrafında sıx birləşən xalqın gələcəyə inamını duyan, respublikanın bütün sahələrində çətin-

likləri, eyni zamanda inkişafımızı izləyən baş redaktor qəzetin səhifələrində ideoloji mübarizəmizə dəstək olan materialları işıqlandırır. Heydər Əliyevin siyasi kursunu dərinləndirən dərk edən redaktor böyük siyasətçinin “müstəqilliyi əldə etmək necə çətindir, onu saxlamaq ondan da çətindir”, fikrinin məntiqi mahiyyətinə söykənərək ölkə həyatının bütün sahələrindən bəhs edən materiallara qəzetin səhifələrində geniş yer verirdi. Bu gün Heydər Əliyev siyasi kursunun ləyaqətli davamçısı Prezident İlham Əliyev ölkənin inkişafında yeni və irimiqyaslı layihələri uğurla həyata keçirir. Bütün bunlar xalqın maariflənməsi ideyası ilə “Respublika”da öz əksini tapır.

Burdan belə bir nəticə hasil olur ki, Teymur Əhmədovun mətbuat yaradıcılığında “Respublika” qəzetinin müstəqil dövlətimizin möhkəmlənməsi, azərbaycançılıq ideyalarının, milli-mənəvi dəyərlərin yeni ənənələr zəminində inkişaf etdirilməsi, zaman-zaman tarixi həqiqətlərin işıqlandırılmasında onun redaktorluq fəaliyyəti xüsusi bir səhifə təşkil edir. Bu da bir həqiqətdir ki, Vətənin və xalqın taleyinə peşəkarlıqla, bir ziyalı, vətəndaş yanğısı ilə yanaşan Teymur Əhmədovun mətbuat yaradıcılığı bütün zamanlarda ictimai mənafelərin ifadəsinə söykənmişdir.

Görkəmli mətbuat xadiminin müstəqilliyimizin bərpasına gedən yolda milli oyanış dövrünün mətbuatını yaratması onun ictimai düşüncəyə yeni mövzular gətirməsi ilə səciyyəvidir. Teymur Əhmədov azərbaycanın milli oyanış dövrü mətbuatına həm də yeni nəfəs və ənənə gətirdi. İctimai-siyasi mühitin doğurduğu mövzuları analitik təhlil müstəvisində xalqa təqdim etdi. Mənz bu geniş təcrübə və səriştəsinə görə də respublika jurnalistləri Teymur Əhmədovu özlərinin ağsaqqalı hesab edirlər.

Ədəbiyyatşünas alim, akademik Yaşar Qarayev “Zəhmətkeş alim, xeyirxah insan” məqaləsində dostlarının, həmkarlarının fikrini ifadə edərək Teymur Əhmədovu “yorulmaz tədqiqatçı, peşəkar jurnalist, ensiklopediyaçı alim” adlandırır. O yazır: “Nüfuzlu “Respublika” qəzetinin baş redaktoru kimi ağır bir vəzifənin öhdəsindən ləyaqətlə gəlməklə yanaşı, elmi fəaliyyəti davam etdirmək asan iş deyil... Teymur Əhmədovun təbiəti, həyatı elə quruluş ki, onu tanıyanlar da, elə mən də gənclik illərindən ona ağsaqqal kimi baxmışıq. Bu da onun uzaqgörənliyi, daxili mədəniyyəti, səmimiyyəti ilə bağlıdır”.

Xalq yazıçısı Qılman İlkin “Mühərri-r-alim” məqaləsində Teymur Əhmədovu “Ədəbiyyatımızın və Milli mətbuatımızın mücahidi” kimi təqdim edir. Onun elmi və jurnalistik fəaliyyətinə yaxından bələd olan müdrik yazıçı və naşir yazır: “Bu qədər işin öhdəsindən necə gəldiyinə təəccüb qalırsan. Teymur Əhmədov “Respublika” qəzeti əməkdaşları içərisində öz qayğıkeşliyi, eyni zamanda öz prinsipliliyi ilə böyük hörmət qazanmışdır... Hələ 60-cı illərdə Teymur Əhmədovla birlikdə “Azərbaycan” jurnalında işlərkən mən onun işə münasibətinin şahidi olmuşam. İş şəraitinin ağır olmasına, yəni beş-altı nəfərin kiçik bir otaqda oturmalarına baxmayaraq bir dəfə də o mənə jurnalın baş redaktoru kimi narazı salmamışdı. Onun katibliyə təqdim etdiyi materiallar həmişə zərgər incəliyi ilə işlənmiş olurdu. Mən hiss edirdim ki, o, özünə qarşı çox tələbkardır. Hər kiçik qeydə belə məsuliyyətlə yanaşırdı. Mən ona inanmışdım və buna görə də onun hazırladığı yazıları oxumamış naborə göndərirdim. Sonralar ona

etibarında yanılmadığımı gördüm. Teymur özünə qarşı olan belə tələbkarlığı “Respublika” qəzetində də davam etdirir və redaksiya əməkdaşlarından da özlərinə qarşı olan belə tələbkarlıq gözləyir. Teymur Əhmədov milli mətbuatın tədqiqinə də öz töhfəsini vermişdir: Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrü mətbuatı, Həsən bəy Məlikov və Heydər Əliyev irsi ilə məşğul olmuşdur.

2003-cü ildə Teymur Əhmədovun tərtib və nəşr etdirdiyi “Heydər Əliyev və Azərbaycan mətbuatı” adlı (dörd cild) kitablarda Ulu Öndərin – dövlət başçısı kimi müsahibə, bəyanat, müraciət və çıxışları fonunda müstəqilliyin birinci onilliyi ərzində milli mətbuatın yeni mərhələsinin azərbaycançılıq məfkurəsi işığında yaranması və inkişafı ənənəsinin təşəkkül tapması əsaslandırılır. Azərbaycan mətbuatının 140 illiyi yubileyi münasibəti ilə Teymur Əhmədov “Həsən bəy Zərdabi” (1915) adlı “Respublika” qəzetinin xüsusi buraxılışı kitabını nəşr etdirmişdir.

O, həmin kitab “Ömrünü məşələ çevirən insan – Həsən bəy Zərdabi” sərlövhəli elmi-tərcüməyi-hal xarakterli məqalə yazmışdır.

* * *

Teymur Əhmədovun yetmiş illik jurnalistik fəaliyyəti taleyini mətbuatla bağlayan gənc nəslə örnəkdir. Onun Milli mətbuatda etibar edilən vəzifəyə ciddi, məsuliyyətlə yanaşması, mənəvi saflığı ona etimad qazandırmışdır.

Teymur Əhmədov XX-XXI əsrin qovşağında –ictimai-siyasi mübarizələrin təlatümlü, tufanlı çağlarında ərəsəyə gələn Milli jurnalistlər nəslinə mənsubdur. 1980-ci ilin ağırılı-acılı günlərindən ta 2020-ci ilə – müstəqilliyin möhkəmlənməsi, Milli yüksəlişin bəxtiyar günlərində – bu müddət ərzində-XX-XXI əsrlərin qovşağında Teymur Əhmədov fədakar jurnalist əməyi ilə ardıcıl, fasiləsiz Milli istiqlalıyyət uğrunda yorulmadan mübarizə aparması, müstəqillik bərpa olunduqdan sonra isə onun möhkəmlənməsinə, çalışması- ağır çətin və şərfli yolda həmkarlarından fərqli olaraq ön sırada olması ilə tanınmışdır. Və bu bəxtiyarlığı ilə fəxr etmiş, qürur duymuşdur. Bütün bunlar onu da deməyə imkan verir ki, Teymur Əhmədovun mətbuatımızın inkişafına həsr etdiyi ömrünün 70 ilə yaxın dövrü iki mühüm cəhəti ilə yadda qalır. Onun qələmə aldığı mövzular ədəbiyyatımızın, mətbuatımızın yaranması, təşəkkülü, milli-mənəvi dəyərlərin, əxlaqımızın təbliği, görkəmli şəxsiyyətlərin həyat və fəaliyyətlərinin tədqiqi, xalqımızın soyqırımı faciəsini, milli, ictimai, tarixi taleyini kökündən, həm də həssaslıqla araşdırılması səciyyəvi xarakterə malikdir.

Başqa bir tərəfdən, o, təcrübəli, peşəkar, səriştəli jurnalist olaraq, milli oyanış dövrü mətbuatımızın ən mübariz, səviyyəli nümunələrini yaratmışdır. İkinci dövr həm də mətbuat tariximizin ənənələrinə söykənən və onu yeni dəyərlərlə inkişafa aparən cəsərtli, əqidəli, dəyanətli, mətənətli, əzmlı redaktor kimi Teymur Əhmədovu milli mətbuat tarixində imzaları olan görkəmli redaktorların cərgəsində olmasına haqq vermişdir. Burdan belə bir nəticə hasil olur ki, Teymur Əhmədovun mətbuat yaradıcılığı və özünün yaratdığı milli oyanış dövrü qəzet və jurnallarında millətimizin tarixi taleyi ilə bağlı əsərləri tədqiqat mövzusu olaraq araşdırılmalıdır. Bu da öz tədqiqatçısını gözləyir.

ŞƏFƏQ NASİR,
yazıçı-publisist,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru